

OB 25-LETNICI SPLOŠNE DEKLARACIJE OZN O ČLOVEKOVIH PRAVICAH

Splošna deklaracija o človekovih pravicah, ki jo je 10. decembra pred 25 leti sprejela generalna skupščina Združenih narodov, ugotavlja, da ima vsakdo pravico živeti tako, kot je primerno za njegovo zdravje in dobro počutje, kar velja tudi za njegovo družino. O tem razpravlja v svojem prispevku dr. Karl Evang, nekdanji direktor norveške zdravstvene službe.

Splošna deklaracija o človekovih pravicah govori o pravici do zdravja, in sicer v tehle določilih:

— Vsakdo ima pravico živeti tako, kot je primerno za njegovo zdravje in dobro počutje, kar velja tudi za njegovo družino. Sem sodijo prehrana, obleka, stanovanje, zdravstvena nega, socialne ugodnosti ter pravica do varstva v primeru nezaposlenosti, bolezni, nezmožnosti za delo, izgube zakonskega tovariša, starosti ali kakšne druge življenjske tegobe, na katero človek sam ne more vplivati.

— Matere in otroci imajo pravico do posebne nege in pomoči. Vsi otroci, ne glede na to, ali so rojeni v zakonu ali ne, morajo uživati enako socialno varstvo.

V ustanovni listini svetovne zdravstvene organizacije (WHO), bila je sprejeta še dve leti pred deklaracijo o človekovih pravicah, pa je zapisano takole:

— Ena osnovnih pravic vsakega človeka je, da uživa najboljšo možno zdravstveno nego, pri tem pa ne sme biti nikakršnega razlikovanja glede na raso, veroizpoved, politično prepričanje, premoženjski ali socialni položaj.

— Zdravje vseh ljudi je osnovna stopnja za doseg miru in varnosti, odvisno pa je od najtesnejšega sodelovanja med ljudmi in državo.

— Najvrednejši dosežek katerekoli države je pospeševanje in podpiranje zdravstva.

Večina dežel v svetu je s slovesno ratifikacijo v svojih ustavnih telesih sprejela zamisel o pravici do zdravja. Mislim, da ljudje na to pravico ne gledajo več kot na oddaljen ideal, marveč se jim to določilo zdi kar samo po sebi umevno. Pravica do zdravja je vsekakor kmalu postala eno osnovnih vodil v življenju.

Življenje brez zdravja ni popolno življenje, še manj pa resnično življenje. Bolezen je nesprejemljiva in boleča, skrb pa zbuja negotova vmesna stopnja med dvema normalnima in sprejemljivima položajema — med življenjem in smrtjo.

Ko so pred 25 ali 30 leti izjavili, da je zdravje pravica vsakogar, je bilo to povsem preprosto, saj je vsakdo čutil, da je ta pravica očitna in naravna.

(SZO) — Dr. Karl Evang

— Iz članka »Zdravje za vsakogar« — »Naši razgledi«, december 1973.